herpy

GEKKOER

Arabian sand gecko

Trigonodactylus arabicus

Trigonodactylus arabicus er en liten, slank sandgekko fra Den arabiske halvøy. Den lever på løs, vindblåst sand, graver seg ned om dagen og jakter på insekter om natten. Arten er sjelden i fangenskap, og det finnes bare lite kunnskap om stell.

Familie: Gekkonidae Tidligere navn: *Stenodactylus arabicus*

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**6-8 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**5-10 år**
Aktiv	**Om natten**
Levevis	**Bakkelevende og gravende**
Biotop	**Ørken**
Vanskelighetsgrad	**Erfaren**

STELL

Min. terrarium	**40 × 30 × 25 cm** L × B × H for 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**25-30 °C**
Varmeplass	**33-36 °C**
Temperatur, natt	**18-22 °C**
Luftfuktighet	**20-40 %**
UVB	**Valgfritt**
Kosthold	**Insekter og små leddyr (spretthaler, bananfluer)**
Holdes	**Alene**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kullstørrelse	**1 egg**
Inkubasjon	**60-90 dager** ved 27-30 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
EU-vedlegg	**Ikke listet**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Trigonodactylus arabicus er en liten, spinkel gekko med et flatt, avlangt hode og en kropp som presses tett mot underlaget når den beveger seg. Huden er halvgjennomsiktig og lyserød, og ryggen har ingen knoppskjell. Fingre og tær er lange og slanke og har frynsete kanter av trekantede skjell og tynne, sammentrykte klør. Tærne har ingen heftelameller, så arten kan ikke klatre på loddrette flater. Halen er rund i tverrsnitt og omtrent like lang som kroppen.

Arten ble beskrevet i 1957 av Georg Haas og har navn etter typelokaliteten i Arabia. Den har lenge vært ført i slekten *Stenodactylus* som *Stenodactylus arabicus*, men fikk i 2018 sin egen slekt *Trigonodactylus* tilbake, fordi den er mindre og slankere enn *Stenodactylus*, har en flatere kropp og beveger seg annerledes. Noen forfattere bruker fortsatt det gamle navnet.

Slektens dyr er under 4 cm fra snute til kloakk, og halen er omtrent like lang, så voksne dyr er cirka 6-8 cm til sammen. Tallet er regnet ut fra kroppsmålene og ikke målt direkte. Levealderen i fangenskap er ikke dokumentert; tallet i boksen er et anslag ut fra beslektede ørkengekkoer. Arten holdes sjelden i terrarier.

Utbredelse og leveområde

Arten finnes på Den arabiske halvøy og i nabolandene: Saudi-Arabia, Qatar, De forente arabiske emirater, det sørlige og sentrale Oman, Bahrain, Kuwait og det sentrale Jemen. Den er også registrert i Iran og Jordan. Typelokaliteten er oppgitt som Trucial Coast ved 24° 10' nord og 53° øst, et område som i dag hører til De forente arabiske emirater.

Utbredelsen er stor, og arten regnes ikke som truet. Kartet viser et grovt utsnitt av området.

> **Naturlig utbredelse:** Saudi-Arabia, Qatar, De forente arabiske emirater, Oman, Bahrain, Kuwait, Jemen, Iran og Jordan.

LEVEOMRÅDE

Gekkoen lever på løs, vindblåst sand i klitter og sandflater med spredt vegetasjon, fra havnivå opp til 500-600 meters høyde. Den finnes også på fastere underlag og på saltsletter. Klimaet er ørkenklima med svært varme somre, milde vintre og nesten ingen regn.

Arten er utelukkende bakkelevende og nattaktiv. Om dagen skjuler den seg i hull i sanden eller under steiner. Den klatrer ikke. Føden er små insekter og andre smådyr.

Stell

TERRARIET

Det finnes bare lite kunnskap om stell av *Trigonodactylus arabicus*. Anbefalingene bygger på klimaet og leveområdet i utbredelsesområdet. De nært beslektede artene *Stenodactylus petrii* og *Stenodactylus sthenodactylus* har lignende krav. Arten er derfor bare for den erfarne holderen.

Et voksent dyr trenger et lavt terrarium på minst 40 × 30 × 25 cm (lengde × bredde × høyde). Gulvarealet er det viktigste, fordi gekkoen lever på bakken. Bunnen er et dypt lag løs, ren lekesand eller sand blandet med litt leire, minst 10 cm, slik at dyret kan grave ganger. Legg flate steiner og korkbark som skjul, slik at det finnes et tørt, fast skjulested. Grener og planter er ikke nødvendige.

TEMPERATUR

Om dagen skal det være 25-30 °C, og på en solplass i den ene enden 33-36 °C, slik at dyret kan velge. Om natten kan temperaturen falle til 18-22 °C. Sanden varmes opp av en lampe eller en varmematte på siden, styrt av en termostat. Tallene bygger på klimaet i utbredelsesområdet og er ikke dokumentert for selve arten. Mål med digitalt termometer både ved solplassen og i den kjølige enden.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Luften skal være tørr: 20-40 % om dagen. Sanden skal være tørr i overflaten. Et lite hjørne dypt nede i sanden kan holdes litt fuktigere, slik at dyret har et sted å hvile ved hudskifte. Sett en lav skål med friskt vann som skiftes jevnlig, selv om gekkoen drikker sjelden. Ventilasjonen skal være god.

LYS OG UVB

Arten er nattaktiv og lever skjult om dagen. Det er ikke dokumentert noe krav om UVB. Et svakt UVB-lys for skyggedyr (Ferguson-sone 1) over den ene halvdelen kan brukes som valgfritt tillegg, og dyret skal alltid kunne grave seg ned i skygge. Lyset tennes 12 timer om dagen, og om natten er det mørkt.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Føden er små levende insekter: små sirisser, små kakerlakker, spretthaler til ungdyr og små melormer i mindre mengder. Insektene skal være mindre enn avstanden mellom dyrets øyne. Voksne dyr fôres annenhver eller hver tredje dag om kvelden. Pudre fôret med kalk, og bruk et vitaminpreparat med D3 en gang annenhver uke. Ta ut uspiste insekter om morgenen.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Trigonodactylus arabicus er sky og rask og beveger seg med kroppen presset ned mot sanden. Dyret bør ikke håndteres, fordi det er skjørt og lett blir stresset. Mesteparten av dagen ligger det nedgravd og ses ikke; om kvelden kommer det frem og jakter. Om arten kan holdes i par eller grupper, er ikke dokumentert, så hold dyrene hver for seg.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Kjønnsforskjeller og alder ved kjønnsmodenhet er ikke dokumentert for *Trigonodactylus arabicus*. Slekten har tydelige utbulinger ved halerota, der hemipenes ligger, og to-tre små sporer på hver side; hos gekkoer er det hannenes kjennetegn. Kjønnet kan først ses sikkert når dyrene er voksne.

PARRING

Paring i fangenskap er ikke dokumentert. Arten lever i et område med svært varme somre og milde vintre, og eggene legges i den varme halvdelen av året. En litt kjøligere vinterperiode som følger klimaet i utbredelsesområdet, er derfor en naturlig utløser, men det er ikke utprøvd.

EGGLEGGING OG KULL

I naturen legger hunnen ett ovalt egg per kull i de varme månedene fra mai til oktober. Hun graver et hull i sanden til egget. Antall kull per år er ikke dokumentert.

INKUBASJON

Inkubasjonen er ikke dokumentert for *Trigonodactylus arabicus*. Tallene i boksen, 60-90 dager ved 27-30 °C, er lånt fra beslektede ørkengekkoer og er et anslag. Egget legges i lett fuktig vermikulitt eller sand og holdes i en rugekasse med stabil temperatur.

OPPDRETT AV UNGER

Oppdrett av ungdyr er ikke dokumentert. Ungene er svært små og trenger spretthaler og bananfluer som første fôr, dyp sand og små skjul. Hold dem hver for seg.

Helse og vanlige feil

Det finnes ingen dokumenterte sykdommer for arten i fangenskap. De generelle risikoene for ørkengekkoer er:

- For fuktig sand, som gir soppinfeksjoner og hudproblemer.
- Mangel på kalk og D3-vitamin, som gir bløte knokler.
- Inntak av sand ved fôring, som kan gi forstoppelse. Fôr på en flat stein eller i en skål.
- Stress ved for mye håndtering eller for få skjul.

Gå til en veterinær med erfaring med krypdyr hvis dyret slutter å spise, blir svært mager eller har problemer med hudskifte.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.